SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 79. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 25, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го КВІТНЯ 1992. Ч. 79. РІК XCIX.

ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ

Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі пересилає найщиріші привітання із святом Воскресення Христового всьому Українському народові, який після довгих десятиліть неволі й терпінь, святкуватиме свій перший Великдень на волі!

Державний Центр УНР довгими роками у змінних обставинах, повних перешкод, змагався за здійснення цієї історичної хвилини, коли зможе привітати Україну з воскресінням її державної незалежности, коли Україна відродить демократичні традиції славних Актів 22-го січня 1918 і 1919 років. Державний Центр УНР чекав нетерпеливо на цей момент, коли зможе завершити свою дію в екзилі й передати свої леґітимні повноваження Владі незалежної України. Тож тепер вітає обраного народом України Президента Леоніда Кравчука та усіх тих, які співдіють з ним, щоб утвердити українську незалежну державу.

Бажаємо, щоб діяли всі демократичні сили України у згоді і єдності, без взаїмопоборювання, із любов'ю в серцях своїх.

Вітаємо якнайщиріше ієрархії Українських Церков — Української Автокефальної Православної Церкви й Української Греко-Католицької Церкви в Україні і в діяспорі та Об'єднання Українських Євангелицьких і Баптистських Громад.

Вітаємо українських ветеранів всіх воєнних формацій, що боролися за відродження української держави.

Вітаємо всю зорганізовану українську громадськість, репрезентовану Світовим Конґресом Вільних Українців. Особливе вітання передаємо молодечим організаціям в Україні і в діяспорі, а також Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій й жіночим організаціям в Україні.

Нехай же Воскреслий Спаситель обдарує ласкою своєю Господньою увесь народ України і українців у розсіянні сущих!

Христос Воскрес!

Микола Плавюк
Президент УНР в екзилі

Михайло Воскобійник
голова УНРади

Іван Самійленко
голова Уряду УНР в екзилі

РУХ ГОТУЄТЬСЯ ДО РІШУЧИХ ДІЙ

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 18-го квітня, сесія Великої Ради Руху розглянула низку питань, в тому числі про хід аграрної реформи та підготову до наступних виборів до місцевих рад та до Верховної Ради України.

У сесії взяли участь міністер сільського господарства України Василь Ткачук та голова комітету Державної Думи Ігор Юхновський. З доповідями виступили співголови Іван Драч і Вячеслав Чорновіл. Останній підкреслив, що Рух остаточно вийшов з кризи і підтвердив незмінність становища НРУ щодо СНД. Чорновіл сказав, що СНД свою ролю виконала і її можна розпускати.

Щодо завдань Руху, Велика Рада ухвалила доручити фракції Руху у Верховній Раді України домагатися денонсування угоди про вхід України до СНД та прийняття Верховною Радою рішення про нелеґальність винесення питання Криму на референдум, оскільки йдеться про державно-територіяльний устрій України.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ РЕСПУБЛІКАМИ СНД ТРИВАЄ

Москва. — Коментуючи підсумки з'їзду народних депутатів, голова Верховної Ради Росії Руслан Хазбулатов підкреслив намір Росії розвивати співробітництво з країнами Співдружности в рамках створеної недавно Міжпарляментарної асамблеї. Р. Хазбулатов сказав, що розпад Співдружности або вихід з неї деяких держав, може вплинути на вирішення деяких проблем.

Складно розвиваються відносини між колишніми совєтськими республіками, зокрема між Росією і Україною. Чорноморська фльота — лише одна з проблем російсько-українських відносин. Так вважає амбасадор для особливих доручень міністерства закордонних справ Росії Юрій Дубінін. Про це він заявив в інтерв'ю газеті „Ізвєстія".

За словами Ю. Дубініна, в даний час Росія не має конкретних пропозицій про поділ кораблів і майна фльоти. „На наш погляд, спочатку треба розробити суму критеріїв, на підставі яких подібний поділ може бути здійснений, — сказав він. — Не можна кидати кораблі сюди і туди... Адже мова йде не лише про техніку, але перш за все про людей".

Ю. Дубінін нагадав, що Президент України Леонід Кравчук „оголосив на весь світ, що його країна хоче бути без'ядерною і невтральною. Мабуть, це основні принципи, на яких повинна будуватися оборонна політика Києва, в тому числі і військово-морська стратегія", — сказав він.

На його думку, становище Києва на переговорах повинно відповідати протоколові робочої зустрічі голів держав Співдружности, в якому записано, що „військово-морська фльота колишнього СССР входить в склад стратегічних сил Співдружности, за виключенням частини сил Чорноморської фльоти, які ввійдуть до складу збройних сил України".

Напередодні референдуму про майбутнє Криму Президент Л. Кравчук звернувся до населення Криму. У зверненні підкреслюється, що будь-які зазіхання на територіяльну цілісність і суверенітет України Верховна Рада, президент, Уряд України і „весь цивілізований світ" будуть розглядати як грубе порушення статусу кво в Европі, міжнародних норм і договорів. Л. Кравчук запевнив, що він ніколи не сяде за стіл переговорів, якщо хтось захоче нав'язати справу про поділ території України.

Слід відзначити, що з подібними закликами Л. Кравчук ніколи раніше до мешканців Криму не звертався, — пише газета „Ізвєстія".

Переговори про Чорноморську фльоту відкладено

Київ (УНІАР). — Згідно з повідомленням відділу інформації міністерства закордонних справ України, переговори державних делеґацій України і Росії в справах Чорноморської фльоти відбудуться в Одесі 29-30-го квітня.

Під час зустрічі з делеґацією австралійського парляменту Президент України Леонід Кравчук заявив, що Україна не має територіяльних претенсій до Росії, а от з боку деяких російських лідерів раз-у-раз лунають такі претенсії. Це тривожить народ України, який побоюється, що Україна в процесі ядерного роззброєння залишиться беззахисною. Кравчук також сказав, що Україна не претендує на всю Чорноморську фльоту, але маючи 1,100 кілометрів морського кордону, вона не може обійтися без своєї фльоти.

Президія Верховної Ради Криму висловилася за те, щоб юридичним ґарантом Севастополя стала Україна і Крим. Члени Президії обговорили кілька варіянтів проєктів щодо розмежувань уповноважень України і Криму й затвердила склад кримської делеґації на сесію ВР України. До складу делеґації увійшли: голова Верховної Ради Кримської Автономної Республіки Микола Багров, Анатоль Петренко, Віктор Криворотько, Микола Мирошниченко, Юрій Коло і Валерій Астахов.

Член виконкому проросійського Республіканського Руху Криму (РРК) народний депутат Симферопільської Міської Ради Василь Мордашов публічно заявив, що РРК, у зв'язку з ситуацією, що склалася, оголосив для своїх членів та прибічників „готовість номер один". Що за цим ховається, він не вияснив, однак відомо, що РРК домагається проведення 5-го травня референдуму за вихід Криму зі складу України. За проведення референдуму зібрано понад 200,000 підписів кримчан, однак комісія Верховної Ради Криму виявила що понад 1,000 підписів, зібраних у Керчі — недійсні. Зфальшовані підписи виявлено також у Теодосії та Алушті.

Домагаються виведення колишнього совєтського війська до Росії

Ню Йорк. — Ґазета „Волл Стріт Джорнал", яка в загальному прихильно і об'єктивно оцінює події в колишніх совєтських республіках, а тепер незалежних державах, помістила у числі з 20-го квітня довшу інформативно-аналітичну статтю, у якій Джордж Меллон розглядає проблеми в першу чергу виведення колишньої совєтської понад чотири мільйонової армії не тільки з Німеччини, Польщі, Прибалтики, але також з незалежних країн колишнього СССР.

Правда, президент Російської федерації Боріс Єльцин, відчуваючи тиск з усіх сторін, веде бій на два фронти: з одної сторони він мусить хоч частинно задоволити своїх „ультра" і комуністів, які все ще є народними депутатами російського парляменту, а з другої сторони з Україною й іншими республіками за справи війська, Чорноморської фльоти, розподіл майна СССР тощо.

Західні демократичні країни також мусять достосувати свою політику до нової ситуації. З Єльцином правдоподібно буде легше працювати Заходові, як з його теперішніми противниками, яких підтримує колишній совєтський генералітет та воєнна індустрія і які ще не втратили надії на відзискання влади в майбутньому. Але не можна також започатковувати „другого пляну Маршалла", витрачати 24, або й більше більйонів долярів допомоги для Росії без жодної передумови.

Колишня совєтська велика армія, яка все ще знаходиться під командуванням тих самих генералів і адміралів і над якою немає повної контролі ані Єльцин, ані лідери інших держав СНД, повинна бути зменшена принаймні на половину. Воєнна фльота все ще нараховує 600 головних бойових кораблів, сотні розвідчих і допоміжних човнів, понад 1,000 джетових бомбовиків і гелікоптерів, становить неабияку загрозу, включно з атомовою, у випадку перемін в керівництві Російської федерації. Москва повинна розпочати процес демобілізації великої армії, знищити призначену договорами кількість атомових ракет і торпед на підводних човнах. Розміщена атомова зброя в Росії, Україні, Казахстані і Білорусі ще не вся під контролею і немає великого ентузіязму у місцевих керівників здавати її Росії, бо не мають певности, що в майбутньому Росія не загрожуватиме їхній незалежності. Полагодити цю справу може Вашінґтон, запевнивши Україну і Казахстан про їхню безпеку.

Розв'язати проблему зменшення армії також дуже тяжко, враховуючи існуюче число безробітних, соціяльний рівень населення, брак помешкань тощо. Росія нібито розпочала процес творення своєї власної армії в числі понад один міл. вояків, але вона не зайняла ще досі становища до справи зменшення армії взагалі.

Україна також розпочала творити свою армію, використовуючи за основу колишні воєнні округи і висунула претенсії до частини Чорноморської фльоти. Створено дві державні комісії і переговори про цю останню справу розпічнуться в тижні від 29-го квітня. Це вже друге пересунення дати, потрібне, як каже спеціяльний амбасадор Росії Юрій Дубінін, для консультацій і перевірки документів.

Замирення в усіх справах у багатьох випадках залежить від постави Заходу, зокрема ЗСА, які повинні зайняти дуже виразне становище, запевнити і забезпечити колишні республіки перед евентуальними територіяльними претенсіями чи навіть аґресією Росії та наладнати з ними приязні дипломатичні, торговельні, культурні, наукові та інші відносини.

ГОЛОВА МІЖНАРОДНОГО МОНЕТАРНОГО ФОНДУ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЄЛЬЦИНА

Вашінґтон. — Пресове аґентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що голова Міжнародного Монетарного Фонду Мікл Камдессус, заявив в четвер, 23-го квітня, що у випадку, якщо президент Російської федерації Боріс Єльцин і члени його уряду відмовляться виповняти прийняті раніше зобов'язання про демократизацію державної системи і переведення економічних реформ ринкового зразку то Захід, особливо держави „великої сімки", можуть зупинити, або взагалі передумати програму масової грошової допомоги. Він додав, що „велика сімка" і Европейська спільнота слідкує за процесом перемін в Росії і в колишніх республіках СССР і треба сказати, що вони не були задоволені ходом нарад З'їзду народдних депутатів, який тільки під тиском Заходу і розмов секретаря Департаменту фінансів ЗСА Ніколаса Брейді з баґатьма впливовими російськими і неросійськими лідерами, зупинив „палатну революцію", яку хотіли перевести в Москві комуністи, скрайні націоналісти-шовіністи, великодержавники, партократи та інші елементи, які жили колись коштом народів.

Якщо реформи будуть продовжуватись і буде видний проґрес переходу економіки Росії в систему вільного ринку то незабаром Росія і, очевидно інші країни СНД, отримають значну допомогу не тільки від ММФ, але також від інших фінансових і державних інституцій. „Надзвичайно важливий є фактор послідовности, — заявив М. Камдессус, — іти вперед і не відступати навіть тоді, як здається, що це не правильний шлях до поправи економічного стану".

Представники Росії, які перебувають у Вашінґтоні у зв'язку з недалеким вже відкриттям конференції ММФ, висловили надію, що принаймні до кінця травня буде схвалена програма допомоги, перша рата якої мала б виносити чотири більйони долярів. Західні країни погодилися раніше виділити для допомоги Росії й інших колишніх республік СССР, 24 біл. долярів. Коли Камдессуса попросили уточнити, тобто підтвердити суму чотири біл. долярів, він заявив, що країни СНД отримають якусь суму в травні, але цифер не називав.

Всі питання, на думку Демдессуса, мусять бути вирішені і потверджені на конференції ММФ, яка розпічнеться у понеділок, 27-го квітня. На конференції будуть також представники Міжнародного банку. В середу, 22-го квітня Валютний фонд опублікував дані про економіки держав СНД на підставі якого виходить, що в минулому році сума випродукованих товарів першої потреби і обслуг населення колишнього Совєтського Союзу зменшилась на 17 відсотків. В цьому році, за проґнозами ММФ, ця сума зменшиться ще на 17,5 відсотків.

В міжчасі до Вашінґтону прибувають представники незалежних країн СНД і західні спеціялісти, особливо ті, які мають безпосереднє відношення до цієї допомоги.

Звільнили деяких працівників Кабінету Міністрів

Київ (УНІАР). — Тут 19-го квітня за незадовільне виконання розпоряджень Президента України щодо основ національної економічної політики а також за безвідповідальне ставлення до розпоряджень Кабінету Міністрів України зі своїх посад звільнені ряд осіб, серед яких перший заступник міністра фінансів, заступник міністра економіки і перший заступник міністра праці.

В. Ясінський очолює Балтиморську Округу УНС

Балтимор (о.з.) — У неділю, 15-го березня тут у домівці „Самопомочі" відбулись Річні загальні збори Балтиморської Округи УНС, в склад якої входять вісім відділів Балтимору, Киртес Бею, Вашінґтону і Ричмонду, Вірджінія. В зборах взяло участь 17 представників поодиноких відділів, представники Екзекутиви та Головного Уряду УНС — головний секретар Володимир Сохан та головні радні Евген Іванців та Аня Дидик-Петренко.

Збори відкрив і на бажання присутніх ними проводив голова Округи Богдан Ясінський, а секретарські обов'язки виконував секретар Округи Остан Зинюк.

Голова Округи привітав присутніх на залі представників відділів а зокрема, головного секретаря УНС і головних радних. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів Округи. Поданий порядок нарад був прийнятий без змін. Секретар О. Зинюк відчитав обширний протокол із попередніх Загальних зборів, якого прийнято також без змін. Він рівнож був першим, який звітував із своєї діяльности. Він пригадав присутнім, що це є перші загальні збори Округи після 34--ої Конвенції УНС, яка відбулася 18-го травня 1990 року та була надзвичайно успішною завдяки організаційним здібностям голови конвенційного комітету, головного радного, Е. Іванціва.

Богдан Ясінський

Сам секретар сповняв функцію скарбника. Він витає п-ну Маріянну Ціздень, яка перебрала секретарство 55-го Відділу після смерти її батька. Крім союзової праці як секретар 15-го Відділу у Вашінґтоні, брав активну участь в громадсько-культурному життю столиці, в підготовці зустрічі із депутатами та піднайденням нічлігів для членів хору „Гомону". Округа одержала 27 писем а вислала 4.

Скарбник Округи, Остап Стельмах, звітував про фінансові справи Округи. Всі Відділи вплатили свої членські вкладки до Округи за виїмком 34-го і 260-го. Сальдо до каси Округи начислює тепер 660.36 дол.

Останнім звітував голова Округи Богдан Ясінський. Він заявив, що Округа виконала своє зобовязання тільки на 67 відс., тобто із числа 45, приєднано 30 нових членів. Через свою поїздку на Україну він не міг взяти участи в річних нарадах голів Округ УНС на Союзівці. Тримає постійний зв'язок із Вашінґтонським бюром та головним радним Е. Іванцівем, який інформує його про приїзд деяких відвідувачів із України. Висловлює подяку тим відділовим урядовцям, які невпинно працюють для добра УНСоюзу.

За Контрольну Комісію звітував її голова проф. Павло Фенчак, який заявив, що після проведення контролі книговедення секретаря та скарбника, знайдено, що всі вписи є правильні та згідні із прилогами. На цій підставі, він поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Після коротких запитів та відповідей приступлено до вибору нової Управи і на пропозицію О. Садового одноголосно вибрано її в такому складі: Богдан Ясінський — голова, проф. Михайло Хома і Маріянна Ціздень — заступники голови, Остап Зинюк — секретар, Остап Стельмах — касир, а всі голови поодиноких відділів як члени; до Контрольної комісії ввійшли: проф. Павло Фенчак — голова, Остап Садовий і Іван Радь — члени.

З черги попрошено до слова представника Головного Екзекутивного Комітету головного секретаря В. Сохана, який у своєму обширному і змістовному сло

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ДЕПУТАТ БУНДЕСТАҐУ і член фракції християнських соціял-демократів, яку очолює канцлер Гельмут Коль, Генріх Люммер, виступив у вівторок, 21-го квітня, проти надання Ізраїлеві ґарантій для отримання кредитів, оскільки Ізраїль продовжує будівництво поселень на окупованих територіях. „При теперішньому розвитку подій не варто виступати ґарантом Ізраїля. Німеччина не повинна надавати Ізраїлеві фінансової підтримки доти, поки продовжується будівництво поселень" — заявив Люммер.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЇ Боріс Єльцин підписав законопроєкт про уряд Російської Федерації, який надійде на розгляд Верховної Ради Росії. Згідно з законопроєктом, „уряд Росії є органом виконавчої влади, підзвітним президентові Російської федерації", „голова уряду призначається президентом за згодою Верховної Ради. При неодержанні згоди щодо кандидатури голови уряду, протягом одного місяця президент Росії має право призначити виконуючого обов'язки голови уряду теміном до одного року або безпосередньо керувати працею уряду до призначення в узаконеному порядку голови уряду".

В СЕРЕДУ, 22-го КВІТНЯ, президент Перу Альберто Фухіморі виступив на телевізії із зверненням до народу і пообіцяв протягом року створити „нову державу". На 5-го липня призначено національний референдум, під час якого перуанці висловлять своє ставлення до нової влади. Вибори до нового парляменту плянуються на 28-го лютого 1993 року. Тим часом у вівторок, 21-го квітня, відбулося таємне засідання конґресу, члени якого відмовляються підкорятися розпорядженню президента про розпуск. Вони вибрали нового президента. Ним став віцепрезидент Массіма Сан Роман, який, як свідчать події, не має реальної влади.

В СЕРЕДУ 22-го КВІТНЯ, в столиці Киргізстану Бешкеку розпочалася зустріч керівників країн Середньої Азії і Казахстану. Вони обговорять питання економічної взаємодії. Щоб унеможливити оцінку зустрічі як спробу створити в рамках Співдружности Незалежних Держав новий союз, президент Киргізстану Аскар Акаєв заявив: „Зміцнюючи співробітництво, створюючи інфраструктуру ринкової економіки в цьому реґіоні, ми зміцнюємо спільний ринковий простір Співдружности."

В АМЕРИЦІ

ЧОТИРИ РОКИ ТОМУ Конґрес схвалив цілий ряд правил, які вимагають частинного затруднення, щоб кваліфікуватись на державну допомогу. Перші досліди виказують, що справу розпочато у правильному напрямку, бо збільшилися заробітки тих, які користуються державною допомогою та одночасно зменшилася сума такої допомоги. Одначе деякі аналітики твердять, що ще треба деякого часу для встановлення повного образу цієї програми.

У СЕРЕДУ, 22-го КВІТНЯ Департамент торгівлі подав до відома у своїх річних зіставленнях за 1991 рік дані про пересічні прибутки працюючих громадян і порівняльні цифри про зріст інфляції. Виявляється, що у 1991 році вперше зменшилися приходи заробітків у порівнянні зі зростом інфляції за останніх дев'ять років. Вияснюючи свої зіставлення, урядові чинники заявили, що це також перший раз, що пересічний річний зарібок не дотримав кроку зростаючим цінам. Вже втретє за каденції президента Джорджа Буша відсотковий зріст пересічного заробітку обнижується, бо у 1988 році це було на 7.1 відсотка, в 1989 тільки 6.9 відсотка, а в 1990 році вже тільки 5.4 відсотка.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЕН КВЕЙЛ та інші високопоставлені урядові чинники не можуть знайти розв'язки для непорозуміння, яке заіснувало між ними та Аґенцією охорони довкілля. Ідеться тут про пропозицію аґенції повідомляти громадськість коли фірми, які мають дозвіл на частинне занечищення довкілля, стараються отримати дозвіл на поширення цих можливостей. Тому обидві сторони в наступних днях представлять цю справу президентові Джорджеві Бушеві, який вкінці мусітиме справу вирішити. Діло в тому, що тут розходиться не тільки про більйони долярів, котрі мусітимуть видати американські підприємства, але й про політичні наслідки, маючи на увазі підприємства та групи, які борються за очищення і охорону довкілля.

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ, 22-го квітня, Дейвид Дюк офіційно закінчив свою кампанію на кандидата Республіканської партії у президентських виборах цієї осені. Заявляючи, що після кількох неуспіхів у передвиборах він прийшов до заключення, що цим разом треба зійти з поля бою. Він також підкреслив, що його найближчим завданням є позбутися 40,000 дол. задовження.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Афганістан — провал комуністичної диктатури

Гориста країна величиною стейту Тексас з 16-ма мільйонами населення стала у 1979 році жертвою комуністичного перевороту, підготовленого „спецами" червоної Москви. Новий уряд підписав з СССР союзницький договір, на підставі якого вмаршувала до Афганістану понад 100,000-на совєтська армія. Але існуючий комуністичний уряд у цій країні був для совєтського окупаційного режиму замало льояльний і Москва перевела другий переворот, наставивши вже зовсім залежний від неї режим.

У реакції — постала партизанка автохтонного мусулманського народу, яка швидко перетворилася у затяжну громадянську війну з активною участю совєтського війська по стороні комуністичного уряду. Америка підтримувала той повстанський рух, створивши для цього запілля в сусідньому Пакістані. У 1988 році, вже за правління Міхаїла Ґорбачова, Совєтський Союз під тиском від Організації Об'єднаних Націй та зокрема від Америки — відкликав свою реґулярну армію з Афганістану, але надалі субвенціонував тамошній комуністичний уряд, — так само, як робив ще у відношенні до Куби Фіделя Кастра. Упадок комунізму на Сході Европи і, у безпосередньому наслідку, розвал імперії закінчив автоматично будь-яку дальшу допомогу від Москви для комуністичного режиму в Афганістані. На Кубі Фідель Кастро ще зберігає свою владу, бо тамошня армія і поліція стоїть під контролем брата Фіделя, Рауля, а сам Фідель Кастро зумів здобути собі деяку популярність як зручний демагог. З комуністичним режимом в Афганістані було інакше: протикомуністичні партизани насправді заволоділи більшістю території й оточили столицю Кабуль. Кілька днів тому пролунала вістка що президент і прем'єр Афганістану втекли, чи тільки пробували втекти, і їх завернули. Що сталося з генеральним секретарем тамошньої Компартії, генералом, і як узагалі стався той переворот — покищо нема подрібних вісток в американській пресі. За всією вірогідністю — в Афганістані не було мирного переходу з диктаторської комуністичної влади до демократичної (залишаючи на боці проблему поважного числа комуністів у російському парляменті) — тільки закінчився тамошній комунізм з людськими жертвами.

Афганістан — далека від України країна, зовсім чужа своєю історією і культурою і тому не пов'язана з українською проблематикою. Але упадок тамошнього комуністичного устрою — це цікавий причинок до історії банкрутства комунізму у широкому світі та до „доміно-теорії" — як той упадок комунізму в СССР та розвал імперії потягнув за собою подібні зміни поза межами імперії. З усамостійненням усіх сателітних країн, з об'єднанням двох частин розділеної Німеччини та з упадком комунізму в найбільш відсталій і найбіднішій країні Европи, якою є Албанія, на терені Европи нема комунізму. Є ще сербський імперіялізм, є російська традиційна туга до великої Росії, але на наших очах перемогло природне право народів до державного самовизначення.

Залишилася ще китайська великодержава, величиною як ціла Европа від Атлантику по Урал та з поверх однобільйоновим населенням. Тамошній комуністичний уряд застосував зручну тактику: перевів у ділянці економіки щось на зразок „Нової економічної політики" (НЕП) за Леніна, дав масі свого народу розмірну свободу в ділянці господарства і там нема тієї кризи, яка настала в ділянці харчів на Сході Европи. Зате уряд далі володіє військово-поліційною силою. Людські права у суходільному Китаї не існують, їх ще більше нехтують, як у комуністичнім В'єтнамі чи Північній Кореї. Коли появляться тріщини у будівлі суходільного Китаю, тепер сцементований збройною силою, то це — найвірогідніше — теж не відбудеться мирно, шляхом еволюції.

Мирний перехід України з підневільного стану, насправжньої колонії, до власної держави — це було чудо створене ласкою Господньою. Литва, Грузія, Азербайджан, Вірменія, Хорватія, Словенія, Боснія і Герцеґовіна — всі ті країни заплатили, деякі з них ще платять кров'ю за свою свободу. Нарікати не вільно...

В Україні проходить послідовне закріплення повної незалежности і повної суверенности української держави. В час, коли у цілій совєтській імперії, доведеній диктаторським правлінням до краху, виріс спротив і бажання вільної думки, а вслід за тим вільного життя, в Україні прийшов час і змога проголосити в парляменті акт суверенности, і щобільше широким народним референдумом український народ потрясаючою більшістю вибрав незалежність. Так само проголошення суверенности і незалежности дає право на незалежність та її не творить. Незалежність треба відвоювати, чи то — як це було в часи революцій — військовою силою, чи з теперішніми вимогами незалежного державного життя боротьбою за повну економічну, а з нею культурну і суспільну незалежність, щоб усі вітки незалежного життя спочивали у власних руках народу. Теперішня систематична боротьба в Україні за економічну самостійність, що приведе до повної державної незалежности, нагадує нам період після Першої світової війни, коли у вогні революції Україна посягла по свою державну незалежність.

О. Т.

ПОЛІТИЧНИЙ ДОРОГОВКАЗ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

У той великий час на політичну арену вийшов провідник, який і поклав основи для боротьби за українську державність. Симон Петлюра діяв у час великого зросту ідеологічно-політичної думки не тільки в Україні, але й у цілій Европі. Революція кинула гасла соціяльного перевороту і в той час ідея національної державности натрапила на подвійний опір — імперський для затримання вікової імперії, навіть під зміною політичного режиму, та й групово-партійний, спертий на пропаґанді ідей, які не вповні відповідали українським національним аспіраціям. Петлюру можна порівнювати з Хмельницьким, який підняв всенародне повстання, щоб позбутись нестерпної окупації і військовою силою відвоювати українському народові права на самостійне життя. Так і Петлюрі належить честь організації українських збройних сил, які стали на захист молодої української республіки, проголошеної політичним представництвом народу.

Петлюра розумів, що у цій боротьбі треба мати приятелів, бо світова політика не завжди сприяє визволенню поневолених народів, і здати собі ясно справу, хто є головний ворог, щоб унеможливити його заходи воєнні і дипломатичні та просто пропаґандивні стримати похід народу до свободи. Зрозуміла річ, у тій дійсності, яка заіснувала в імперії після революції, головна сила для здобуття незалежности була армія. Коли на просторах України гуляли рештки імперської армії генералів, а ще далі посунули туди нові оборонці імперії під червоними прапорами, потрібна була військова сила, яка могла б захищати Україну. Та вже тоді Петлюра усвідомив, що не сама військова сила рішає про незалежність держави; потрібний політичний провід, який міг би повести народ, й його армію до самобутнього життя у своїй державі. Та й залишив Симон Петлюра політичну програму, що визначає шлях до незалежности. Крім збройних сил і політичного проводу, на його думку, важлива система союзів із сусідніми і заінтересованих в Україні політично чи й матеріяльно державами. Він так і писав, що для українських державних інтересів треба знайти серед впливових міжнародних чинників, такі, які можна заінтересувати ідеєю української державности, які теж і мали б реальну вигоду із цього для себе.

Як бачимо ця проблема актуальна і сьогодні. Проголошено суверенність, заманіфестовано незалежність, але для реалізації цієї суверенности і незалежности потрібно ще мати приятелів у впливовому світі. Та не тільки приятелів. В сьогоднішній час, коли про існування і добробут держави вирішує економіка, потрібно мати економічну допомогу і співпрацю тих держав, які кермують економічним життям у світі. Ми бачимо, що в теперішній ситуації, Україна потребує цієї допомоги. Хоч і Україна незалежна, вона дуже і дуже далі залежна саме від Москви, від центру, що був і у великій мірі

(Закінчення на стор. 3)

Ярина Мирна

БУЛА ВЕСНА — ВЕСЕЛА, ТЕПЛА, МИЛА...

Не знаю, де і коли зродилось в мені те почуття, либонь, прийшло ще з дитячими химерними поняттями, але все життя я була переконана, що біля мене стоїть хтось сильніший, справедливіший від мене, якась така незаперечна Істина-Захисниця. Коли мене сварила мама, бувало іноді так, що я розуміла, що вона не права, але це усвідомлення відходило десь у найвіддаленіші куточки свідомости, і наперед виступало, затоплювало мене своїм світлом єдине: Мама — це Істина, це Абсолют. Згодом той символ Мами розширився, і вже дорослішою я почала довіряти людям взагалі як силі, яка захистить, яка допоможе визначитись в добрі і не допустить зла...

* * *

Квітень 1986 року був нечувано спекотним. Ми розморено підіймались до університету крутим бульваром Шевченка. Сонце так розпекло асфальт, що повітря дрижало над ним, машини ґазували і сиґналили, зустрічні люди штовхалися, морозиво текло по руках, все довкола чомусь виглядало таким блідим, змученим, кволим. Може через ту дивну пустельну „білість" сонця? А тим часом моя Наталя, облизуючи липкі від морозива пальці, згадала: „Ти чула, позавчора на Чорнобильській станції щось вибухнуло?"

В університетських довгих напівтемних коридорах „висів" стан приємних клопотів, закінчення справ перед травневими святами. Серед гамору, вигуків і сміху носилася нова чутка про якусь пожежу на Чорнобильській атомній. Сьогодні зранку не було міських автобусів: усе кинуто на евакуацію людей"... „Кажуть, Києву не загрожує нічого, це ж 100 кілометрів"... „Мої сусіди бачили в ту ніч сяйво як від атомного гриба з боку півночі"... „Не вірте теревеням"... „Радіо з Мюнхену передає, що на вулицях Києва лежать мертві собаки, щось я не бачив"... Хтось підкинув версію про причину трагічної смерти собаки, хтось згадав анекдоту, все раптом сповзло на дотепи, на кпини одне з одного, і врешті все товариство посунуло на пляжу. А там рябіло в очах від метушні різнокольорових купальників, брилів, капелюшків і смішних малечих хусточок. Плеск води, голосна музика, вереск, гупання м'яча. А Києвом під виття сирен уже неслись до Чорнобиля вантажні машини, закриті наглухо брезентом. Що вони везли? Може тих хлопців-смертників, що будуть голими руками відкидати радіоактивний ґрафіт з даху другого реактора?

За кілька днів до нас зайшла сусідка: „Полола вчора городець під Києвом, і сонця ж не було, а оце дивіться, що зробилося!" Спина і ноги ззаду були спечені до пухирів, виявилось, полола спиною до півночі.

Того вечора мама обняла мене: „Дитино..." Я розсердилась на неї.... Хоч Києвом все більше повзли найнеймовірніші чутки, хоч західні голоси передавали моторошні інформації, багато в кого з нас не було сили це усвідомити, прийняти, особливо у молодих. І дійсно, як повірити в щось смертоносне, невидиме, коли у світі і в серці весна, цвітіння, захід сонця, теплий легіт вечірній. А тривога, розгубленість, безпорадність звучали таким жорстоким дисонансом! Люди кидались від чутки до чутки, від поради до поради: хтось порадив пити йод, щоб витіснити ним з організму радіоактивний іодид, що осів з пилом над містом і у щитовидних залозах киян. Весь йод зникає з аптек, не знаючи дози, люди отруюються, отруюють дітей, хворіють. Хтось інший радить кожного дня мити голову пральним милом, бо радіяція особливо „чіпляється" до волосся. Шафа у нашій кухні заставлена пляшками з мінеральною водою: мама варить борщ на цій воді, щоб не вживати забруднену з водопроводу. А голос диктора українського радіо оптимістично повідомляє, що невеличка пожежа на АЕС усунена, і тепер вже нічого не загрожує киянам. Хіба що для профіляктики та загальної гігієни треба частіше мити руки, частіше робити в хаті вологе прибирання і не пускати дітей на траву. Оце і все. Лікарі зі студії республіканського телебачення легенько докоряють усій Україні за „сіяння паніки, поширення радіофобії, що врешті і є основною причиною хвороб".

Якось вечором мамина подруга змовницьки вскочила до хати і витягла з торби дозиметра. Останнім

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про це, що відроджується і те, що завмирає

Якось із Великоднем у колі молодших віком рідних, зійшла розмова на звичаї зв'язані із тими святами, а з тим із усіми нашими традиціями та почуваннями, які одні завмирають, а інші відроджуються.

Усе це, розуміється, тісно пов'язане із пожвавленим зв'язком з Україною, з її молодшим поколінням, що, як губка, втягає все нове для нього і незнане із нашого світу, як і те, що незнане було досі на батьківщині, а тепер розцвітає наче лан пільних квітів.

Причину до міркувань і розмови на цю тему дав дрібний факт великодніх побажань на картоці із весняними квітами, що її ми саме отримали із багатозначною допискою, що „на жаль, у нас не можна дістати української карточки з Великоднем". Побажання були не з України, а таки тут із ЗСА. Зовсім порожнє підвіконня у кімнаті нашого головного редактора, де, раніше, звичайно, були святочні карточки від читачів і знайомих, потвердило ще сильніше, що звичай пересилання великодніх карточок тут у нас завмирає. Навіть наші мистці та підприємчиві крамниці не стараються про збагачення новими гарними великодніми карточками. А тим часом з України приходять вони все нові та цікаві і виглядає, що наші земляки цього звичаю не забули навіть після років заборон і тайного святкування Великодня.

Довелося зробити у наших розмовах ще інше порівняння, коли телефон зі Львова нагадав, що 28-го квітня, як кожного тижня, відлітає з Ню Йорку до Києва літак „Україна", а це ж Великодній Вівторок. Хто тут у нашій спільноті ще справді „святкує" цей третій день Великодніх свят, коли діти у школі, всі дорослі в праці та лишень раннім ранком, або пізнім вечером можна бути на Службі Божій. Але й Великодні церковні відправи зчасом змінилися, хоча саме у нашому обряді стільки гарного та величавого. Про це розповідають молоді приятелі, бо саме цього року пережили вони багато зворушень в часі відправ Страсного Четверга, П'ятниці і Великодньої Утрені, до яких так зворушливо співав молодий дяк з України. Але і ці, здавалося б незахитані звичаї, подекуди тут на американській землі завмирають, або відбуваються в такому поспіху, як ціле наше тутешнє життя.

Часто у ці святкові Великодні дні деякі наші церкви світять пусткою, бо парохіяни виїжджають на вакації чи в інше місце до родини на свята — за старим чи новим календарем.

— „А у нас церкви на Великдень в останніх роках такі переповнені, що люди стоять аж до вінця у навстіж відкритих дверях, а дзвони так радісно дзвонять і сповіщають про Воскресення, що ніхто не може того не почути" — розповідає родич з України. — А, обливаний понеділок? Що не діялося минулого року у Львові. Але не лише минулого, а довгі роки ніхто там не забуває про цей народний веселий звичай, хоча часи зовсім не були веселі та сприятливі".

А може власне тому? — Ставимо питання, бо якось так буває, що заборона викликує протидію, що відродження України пробудило все призабуте, недозволене, традиційне все те, що тут поволі через свободу та обставини завмирає.

І чомусь у наслідок цих порівнянь у розмові з молодшим поколінням, яке так пильно шукає тепер спільної мови і взаємного зрозуміння та вирозуміння, нагадалися слова нашого, забутого вже дещо поета і стрілецького трубадура Лева Лепкого, які, особливо, тепер видаються пророчі: „Будують тут народні доми, церкви, домівки, а все це каміння, що колись буде дихати холодною пусткою. Але там на нашій землі такої пустки хіба ніколи не буде..."

О-КА

Галина Маняко

Христос Воскрес — воскресла Україна !

Христос Воскрес! Воскресла Україна!
І буде її пісня солов'їна
Всіх чарувати на землі людей,
І обіймати крилами дітей.
Христос Воскрес! І Батьківщина знову
На повні груди дихає любов'ю
Й святкові дзвони радісно гудуть.
Й співає жайвір! Україні буть!
Христос Воскрес! І писанку червону
Несу я до Шевченка на долонях,
І кетяг пурпурової калини
Кладу у Каневі на алтарі святині.
Й кажу Шевченку: Батьку, ми воскресли!
І наша доля волі перевеслом
Навколо тебе весь народ єднає,
Й Великоднем наш обрій нині сяє!
Христос Воскрес! Воскресла Україна
І переможний стяг наш, синьо-жовтий,
Ніхто не забере із рук народу,
З ним Бог, Кобзар і Правда і Свобода!

Марія Лабунька

ВЕЛИКДЕНЬ У ГУЦУЛЬСЬКОМУ СЕЛІ — ПЕЧЕНІЖИНІ

IV.

Під час Утрені страшно хотілося спати, і дяки звучали, як якісь велетенські невидимі птахи, що весною перекликалися у наших темних лісах. Після Утрені на короткий час творилася у церкві метушня. Це була підготова до великої торжественної Служби Божої. Дяки з крилоса переходили на хори, а надолині сестриці перев'язували вишиваними шарфами тих дівчат, що мали стояти з фанами і корогвами та роздавали свічки (на довгих свічниках). Посередині перед тетраподом хтось із достойних ґаздів ставав із хрестом, а по боках два інші ставали з патерицями. Від них півколом допереду уставлялися ті жінки і чоловіки, що тримали свічки щонайменше по шість осіб з кожної сторони, а тоді вздовж від тетраподу серединою церкви ставали дівчата з фанами і корогвами, також принайменше шість пар. До речі, так уставлялись до співаної Служби Божої кожної неділі, тільки було менше хоругов, фан і свічок. Як уже все було готове, то тоді грімким „Христос Воскрес" і дзвінками починалася Служба Божа. На хорах співали дяки та й інші помічники чоловічого і жіночого братства. Співали так званою „самоїлкою" — співаною Службою Божою в унісом. В нашій долішній церкві ніколи не було окремого церковного хору, зате — в горішній був прекрасний церковний хор.

Після Служби Божої ціла процесія, зі всіма корогвами, виходила надвір, де відбувався величавий обхід довкола церкви і свячення пасок. Христосування у нас не було. Усі голосно віталися радісним привітом: „Христос Воскрес" — „Воістину воскрес". Цим привітом всі віталися аж до Вознесення. Не пригадую собі, щоб на Великдень під церквою були жебраки, але пригадую, що мама завжди мала запасову пасочку, або перепічку, яку дарувала за бабину душу комусь із самітних і старших жінок. Це могли бути особи навіть з дальшої родини.

Десь у половині дороги, як ми верталися додому, сидів на штреці лірник, той самий, що сидів там і при інших нагодах. На Великдень він не грав, ані не співав, а тільки так спокійно тримав свою ліру (селяни казали „лєрву) на колінах і чекав на милостиню. Мама давала йому галунку або яйце, а то й перепічку. Так ми врешті діставалися до хати і аж коло стола я бачила, що нікого з нас не бракує. Великоднє снідання починалося десь між восьмою а дев'ятою годиною без особливих церемоній. Тато стругав хрін, а тоді ділив нас свяченим яйцем, та казав дякувати Богу, що ми дочекалися бути всі разом, причому напоминав, щоб ми любилися і не гнівили Бога, бо може прийти такий час, що порозлітаємося світами як кленовий лист, і т. п. Мені відразу від тих слів хотілося плакати, бо я майже була певна, що ті слова відносяться до мене, і якщо ми будемо якось „розлітатися" то це власне буде через мене, бо це якраз я сварюся і б'юся зі своїми братами, і я є найстарша і найбільша грішниця, а тато і мама такі добрі для нас і справедливі як сам Бог. На щастя, це дуже скоро минало, бо ми починали їсти. На Великдень мені найбільше смакували варені натвердо яйця. Навіть ковбаса уже так не пахла. Це, мабуть, тому, що під час року дітям варили „яєчко нам'яко", а у випадку частих кашлів змушували пити сире яйце, до якого давали трошки цукру і казали, що то „добреньке". Мене відкинуло від сирих яєць на ціле життя, тому з великим смаком я їла великоднє яйце з посинілим жовтком. До галунки я була обережна, бо мені здавалося, що з неї може вилізти курятко. Гостей на Великдень не було жадних.

* * *

Зараз по обіді, або навіть скоріше, зачинали грати дзвони. Дзвони били через усі три дні від полудня до заходу сонця. Переставали тільки під час вечірні. На Великдень як була гарна погода то все, що жило спішило під церкву і на цвинтар, який був коло церкви. Цвинтар наш був обгороджений і великий, але уже такий старий, що не було на ньому видно не тільки хрестів, але й гробів. В часі Великодня тут сходилося ціле село на зустрічі і розвагу. Ми підлітки діставали в хустину яєць і паски та й собі ішли шукати у кутку якогось місця на цвинтарі. Тут ми могли їсти, зустрічатися з іншими дітьми, багато говорити і сміятися, а що найважливіше, дивитися, що роблять старші.

На цвинтарі я зустрічалася теж своїх стриєчних сестер і завжди тільки одного хлопця — тетиного Івана. Всі інші діти нашої великої родини (Ровенчуків по-татові і Якубенків по-мамі) були десь поза моїм товариством. Всі ми разом сідали на траві, їли хто що собі приніс, частувалися, та й підглядали інших таких як ми — хто яку має паску, скільки і яких яєць, бо дехто мав калачі або гусячі, і т. п.

Як я вже ходила до школи, то в моїй читанці був віршик:

Весонька люба, мила,
До нас вже загостила,
Ворота відчиняйте,
Весну у двір пускайте, і т. д.

На слова цього віршика, мама радила мені співати з дівчатами мелодію перепілок (у нас не говорили: гагілки чи гаїлки) таких як:

Вербовая дощечка,
По ній ходить Настечка,
На всі боки гляділа
Як діброва горіла, і т. д.

Закінчення буде.

Професор Дейвид Р. Марплес доповідав у Кензаському університеті

У понеділок, 24-го лютого, проф. Дейвид Р. Марплес загостив до Кензаського університету з доповіддю на тему „Наслідки чорнобильської катастрофи в Україні: міт і дійсність". Доповідь була спозорована Меморіяльним фондом ім. Марії Палій, заснованим при Кензаському університеті в Лоренс, з метою поширення знання про Україну. Того дня гість мав дві доповіді: одну перед полуднем для майже 80 студентів, другу ввечорі для 70 професорів, студентів і групи українців з Кензас Сіти, Топіка і Ст. Джозеф, Міссурі.

Обидві доповіді відкрив проф. Норман Совл, представивши проф. Марплеса як визначного канадського науковця, автора двох книжок про чорнобильську катастрофу і одну — про сучасну історію України та ряду статтей про Україну. Професор відвідав Чорнобиль і його околицю чотири рази; востаннє — у квітні 1991 року.

У доповіді для студентів промовець подав розвиток економічних і політичних подій в сучасній Україні. Він ствердив, що під сучасну пору Україна знаходиться в критичному економічному стані. Бракує засобів виробництва: оливи, дерева, а головно вугілля, бо багато копалень закрито через брак потрібних машин. Землеробство занепало в наслідок масового переселення людей до міста. Чорнобильська катастрофа зруйнувала до восьми відсотків орної землі на тридцять, а то й більше років. Крім того, південь України щокілька років зазнає лиха від посух. Проте, на думку промовця, хоч Україна дістала від Совєтського Союзу економічну руїну, вона відіграє вийняткову важливу ролю для Співдружности Незалежних Держав.

Промовець твердив, що внутрішня політична ситуація в Україні, завдяки співпраці уряду і політичних партій, є стабілізована. Головну ролю в розвитку самостійности відіграють українські демократичні партії, головно Рух, який не є партією, а об'єднанням некомуністів. Рух близько співпрацює з президентом Леонідом Кравчуком, котрий за урядування Щербицького був одним з офіційних ідеологів комунізму, став демократом та самостійником і досить успішно веде поміркований політику. Кравчук погодився на Співдружність Незалежних Держав, щоб використати час для розбудови і стабілізації самостійної України.

Промовець вказав, що Україна має конфлікт з Росією за нуклеарну зброю і за Чорноморську фльоту. Український уряд згідний позбутися цієї зброї, якщо Росія позбудеться своєї. Відносно фльоти, то президент Кравчук є згідний, щоб домовитися в цій справі з урядами Співдружности Незалежних Держав. Відносно армії, то український уряд плянує мати власну армію для оборони своєї держави. В справі домагань деяких російських угрупувань, щоб відкремити Крим від України, український уряд уважає, що та справа є недискусійна. На закінчення промовець підкреслив, що співпраця між Україною і Росією є ключем для існування Співдружности Незалежних Держав.

У своїй другій доповіді проф. Марплес зосередився головно на трагічних наслідках нуклеарної катастрофи в Чорнобилі, яка сталася 26-го квітня 1986 року в наслідок занедбання і легковаження всіх засобів обережности. В 1971 році містечко Чорнобиль, основане на правому березі ріки Прип'ять і вперше згадане в хроніці 1193 року, начислило 10,000 мешканців, а весь район — 50,000 осіб.

Після вибуху перший радіоактивний пил в зоні реактора піднявся в атмосферу і вітер забрав значну кількість його на північний захід від України, але після чотирьох днів вітер змінив напрям на південь, убік Києва. Незважаючи на нуклеарну катастрофу, парада Першого травня в Києві, віддаленого до 80 миль на південь від Чорнобиля, проходила згідно з пляном.

Москва 48 годин затаювала перед світом про чорнобильську катастрофу, а опісля старалася затаїти будь-які інформації про наслідки катастрофи. Життя людей в районі засягу радіяції було нервово вичерпаним в щоденній боротьбі з небаченим і незнаним. Люди, що перед аварією були здорові, починали хворіти на різні недуги. Страх людей збільшувався не тільки через незнання умовин в районі Чорнобиля, але також через брак інформацій про небезпеку, бо урядові чинники або замовчували, або давали безпідставні запевнення, що жодна небезпека від радіяції людям не загрожує. Дані про рівень радіяції були строго засекречені, навіть вчені в Україні не могли одержати потрібних інформацій. Державні чиновники заборонили навіть висвітлювати фільм про Чорнобиль, в якому люди з тих місцевостей говорили про свої проблеми. Крім того, промовець твердив, що дезактиватори не завжди закопували радіоактивні решітки, а просто скидали на прилеглу територію, то й та зона перетворилася на суцільне радіоактивне кладовище. Гість представив безпосередні наслідки катастрофи, як і її правдоподібні майбутні наслідки для життя людей, і вплив на тваринний і рослинний світ. Рівнож він твердив, що нуклеарна станція продовжує загрожувати тисячам людей від трьох реакторів, котрі залишилися чинними.

Промовець вказав, що чорнобильська катастрофа і відсутність відповідної допомоги від державних чинників викликала політичний спротив в Україні проти московського центру. Москва будувала нуклеарні станції в Україні і забирала всі доходи з них. Чорнобильська катастрофа викликала самостійницький рух під назвою Асоціяції „Зелений світ", який датується від грудня 1987 року. Рушієм руху були головно українські письменники та науковці. Вони зрозуміли, що трагедія була зорганізована Москвою з метою визиску і нищення України і її народу. Для них стало ясно: щоб не допустити до подібних нещасть в майбутньому, Україна мусить стати незалежною державою.

Доповідь проф. Марплеса про чорнобильську катастрофу слухачі прийняли з великим заінтересуванням. Незважаючи на трудну тему, були численні питання і коментарі, на які промовець зі знанням справи давав докладні відповіді. Наступного дня в місцевому часописі появилася велика стаття про доповідь проф. Марплеса.

Слід згадати, що тут, в Кензаському університеті в Лоренс, відбулася від 30-го жовтня до 1-го листопада 1986 року конференція на тему „Оцінка Чорнобиля: імплікація на майбутнє". Конференція була спонзорована Кензаським університетом і сенаторкою Нансі Ландон Кассебаум. В конференції брали участь науковці і спеціялісти з різних ділянок науки, які прибули з багатьох американських університетів. Вони виголосили вартісні доповіді на теми, зв'язані з чорнобильською катастрофою. Головним промовцем на конференції був поф. Джек Гайгер з міського Нюйоркського університету, який був запрошений до лікарні ч. 6 в Москві для лікування жертв чорнобильської катастрофи. Ця лікарня була призначена як централя для лікування захворювань в наслідок радіяційних випадків.

Михайло Палій

Українські гімнасти стали чемпіонами світу

Луганське (УНІАР, ПС УРП). — Сюди 22-го квітня з 4-ма медалями повернулися з Парижу чемпіони світу з гімнастики луганчани Григорій Місютин та Ігор Коробчинський. На летовищі, окрім квітів, Григорію Місютину вручили також ключі від помешкання, бо „чемпіонові світу не личить бути бездомним".

У футболі України в групі „А" перемогу несподівано здобула симферопільська дружина „Таврія". В групі „А" чемпіонату України всі дружини провели по дев'ять змагань. В групі „Б", через участь київських динамівців у змаганнях за чашу Европи, пропущено три матчі — „Динамо" з „Нивою", „Буковиною" і „Волинню".

Після симферопільської дружини ідуть „Шахтар" і „Чорноморець". Донецькі футболісти перемогли миколаївський „Евіс" з рахунком 2:0. З таким самим рахунком одеська дружина перемогла запорізьку „Торпедо". Експерти вважають, що найбільш збалансованими є дружина „Шахтар" і „Чорноморець". Вісімнадцятирічний нападаючий Ребров із „Шахтаря" входить до збірної України на змагання з мадярами. Так само і його партнери Драгунов, Щербаков, Погодин. Правда, Погодин входить також до збірної СНД.

В групі „Б" луганська дружина „Зоря" перемогла чернівецьку „Буковину". На перше місце вийшла „Волинь" із Луцького. Ця дружина спочатку двічі підряд програла, а потім двічі підряд виграла змагання зі Спортовим клюбом армії (СКА). У складі дружини „Волинь" грає відомий нападаючий Михайло Бурч. Проте „Волинь" займає перше місце тимчасово, бо загальна кількість перемог цієї дружини нижча, ніж у „Буковини" та „Динамо" (Київ), які пропустили кілька матчів.

У матчі за призові місця в чемпіонаті України з групи „А" претендентами першого кола називають дружини „Таврія", „Шахтар" і „Чорноморець". В групі „Б" — „Динамо", „Буковина" і „Дніпр".

У ВАШІНҐТОНІ ДЕРЖАВНИЙ департамент подав до публічного відома, що після п'ятої спроби жиди і араби погодились зустрінутися в Римі на наступну сесію мирних переговорів. Аналітики твердять, що це виглядає на компроміс, бо Ізраїль хотів, щоби переговори відбувалися на території Близького Сходу, а арабські представники наполягали на Вашінґтон. Одначе це узгіднення усунуло одну з найголовніших перепон у продовженні переговорів, які відбудуться після виборів в Ізраїлі 23-го червня.

АГЕНТСТВО АССОШІЕЙТЕД Пресс повідомило, що протягом найближчих 20 років Японія має намір перевезти з Франції і Англії від 30 до 40 тонн плютонію, необхідного для створення атомової енергетики. Щоб забезпечити себе від нападу терористів на морський транспорт, який перевозитиме плютоній, японці використають американські розвідувальні сателіти. Агентство АП нагадує, що ЗСА і більшість розвинутих країн відмовилися від використання плютонію на атомових станціях, оскільки він є занадто дорогий, а подруге — може бути застосований і для виготовлення ядерної зброї. Японія, як відомо, не плянує мати власну атомову зброю, а висока ціна плютонію не є для неї перешкодою.

ТОМУ ДВА РОКИ Крайова Академія Наук покликала окремий комітет для розгляду справи зростаючої кількости невідповідної етичної поведінки серед науковців. Минулої середи члени комітету подали висліди своєї праці та вийшли з такими пропозиціями: Найперше вони ствердили, що невідповідна поведінка науковців чи переступлення етичних засад, коли йдеться про наукові досліди чи праці, повинна б радше розглядатися місцевими університетами чи науковими установами, а не центральними властями чи урядовими агенціями. Крім того, вони твердять, що місцеві інституції є найкращими знавцями місцевих обставин і тому повинні бути тими які встановляли б норми такої поведінки.

Дорогі земляки !

З нагоди світлого празника Воскресіння Христового засилаємо Вам і Вашим родинам сердечні побажання і дружній привіт з української землі. Рівночасно хочемо висловити усім Вам щиру подяку за благородні пожертви на лікування мого внука „Тарасика Кашуби, інваліда від народження, в результаті трагедії Чорнобиля. Тарасик прибуває на лікування в Шрайнерс лікарню для дітей — інвалідів в Ірі. Па., при кінці квітня. Число конта на лікування Тарасика в нюйоркській „Самопомочі", Acct. 17050 Taras Kashuba, Helen Heynysh, 108 Second Ave, New York, N.Y. 10003.

Сім'я Тарасика

Політичний...

(Закінчення зі стор. 2)

далі хотів би залишитись імперією. Немає своєї пошти, немає свого власного засобу комунікації у виді радіостанцій, сателітних передач, немає власного летунства, яке уможливило би безпосередню комунікацію, і далі Україна залежна від господарських достав із Москви, головно, коли мова про нафту, бо навіть немає власної фабрики паперу, щоб уможливити друкування конечної інформації і навіть пропаґанди саме тепер, коли рішається про основи незалежности. Щобільше, навіть не забезпечені кордони: немає прикордонних станиць між Росією й Україною, немає там митних станиць, які доводили б і одній і другій стороні, що це дві окремі держави і стосунки між ними можна укладати так, як це прийнято у світі в кожній державі. Правда, теперішню незалежність Україна виборола шляхом домовлень, без збройної боротьби, та все ж треба пам'ятати, що час може змінитись. Ми пам'ятаємо, як не хто інший, тільки той, хто започаткував переміни в Совєтському Союзі, у висліді яких народ став відважніший і промовив своє вільне слово, Міхаїл Ґорбачов ще не так давно, бо два роки тому вислав армію і до Латвії, і до Литви, щоб приборкати хвилю боротьби за свободу у цих країнах. Імперія нібито розвалилась, але нашим ворогом не тільки імперія, але той імперіяльний дух, який ще глибоко закорінений у психіці імперіяльного народу, і широко ще себе виявляє у мільйонах його представників.

Тому політичні програми Симона Петлюри, який очолив збройну боротьбу українського народу за державну незалежність в час революції, актуальні і сьогодні. Україна мусить перш за все унезалежнитись від Москви. Це умова, яку треба би повторяти і пригадувати безперервно. В час українізації письменник Микола Хвильовий кинув гасло „геть від Москви". Та тоді він думав про культуру, яка під насильним тиском імперіяльної сили, витискала із життя українську культуру. Сьогодні справу треба перекинути на економічне життя й робити все, щоб Україна стала вповні незалежною, і головно незалежною в господарській ділянці від колишньої імперії, що поставила її у становище колонії. Лише зреалізувавши власну незалежну господарську політику, Україна — країна багата — стане вповні незалежною і займе своє відповідне місце у світовій системі. Сильна і незалежна власна економіка дозволить розв'язати всі інші атрибути незалежности, в тому числі і принесе буйний розріст української культурі.

Тож у час, коли згадуємо смерть Симона Петлюри, який згинув від ганебної кулі оборонця імперії, варто пригадати думки і програму того, хто в час революції вів український народ до незалежної держави.

НАЙНОВІШІ ОПИТИ переведені в Тексасі виявляють, що тексаський більйонер Росс Перо, який застановляється над тим, щоби включитися у президентські вибори, як незалежний кандидат, набрав би більше голосів сьогодні, як президент Джордж Буш і губернатор Билл Клінтон. Опити виказали, що коли б вибори відбулись тепер то Р. Перо мав би 35 відсотків голосів, Дж. Буш 30, а Б. Клінтон 20.

В. Ясінський...

(Закінчення зі стор. 1)

ві порушив різні справи загально-національних, союзових, економічних, організаційних і допомогово-братських проблем. Спочатку він вітав новообрану Управу та бажав їй добрих успіхів в дальшій праці для добра УНСоюзу. Конвенційному комітетові подякував за взірцеве переведення 32-ої Конвенції.

Згадуючи про ріст членства в Окрузі, головний секретар подав, що в 1991 році до Округи приєднано 30 нових членів забезпечених на загальну суму 417,000 дол. І так, І. Кунь (15-ий Відділ) придбав 12, Е. Іванців (15-ий Відділ) — 5, О. Зинюк (15-ий Відділ) — 5, О. Садовий (337-ий Від.) — 5, М. Хома (290-ий Від.) — 3, І. Радь (320-ий Від.) — 3 та А. Лукіянчук (81-ий Від.) — 1 члена. Балтиморська Округа нараховує тепер 859 членів згуртованих у вісьмох відділах.

Говорячи про рух членства в УНСоюзі, В. Сохан заявив, що УНС під цю пору має 31 Округ, 386 Відділів та 66,764 членів забезпечених на загальну суму 164,625.000 дол. Фінансовий стан є дуже добрий, а майно УНСоюзу досягає 66 міл. дол. Інвестиції в минулому році принесли 5,443, 328 дол. доходу, а прибутки із чиншів Корпорації Дому УНС були 2,777,782 дол. В 1991 році УНСоюз виплатив своїм членам дивіденд на суму 1,206,111 дол., приділив стипендій на суму 117,386 дол. та вплатив різних дотацій на суму 90,141 дол. На друкування „Свободи", „Українського Тижневика" та інших публікацій видано суму 959,000 дол. 1991 рік позначився збільшеною допомогою Україні та українцям в інших державах світу. УНСоюз — один із перших став всецело в проводі допомоги Україні. Пожертви членів до Фонду Відродження України — УНС далі напливають та осягнули суми понад 288,000 дол. Допомога Україні йде і через публікації, як от видання букваря і читанок для шкільних дітей, на що видано суму 50,000 дол., дальше, видано суму 30,000 дол., на Економічний проєкт Гарварду, дано допомогу на видання українською мовою економічної праці проф. Олега Гаврилишина, допомогу Чорнобильському комітетові та окремі дотації для „Сейбер" фундації, яка займається доставою книжок для бібліотек України. УНСоюз частинно фінансував перебування учителів в Україні, які викладали там англійську мову, та випрацював проєкт дальшої висилки учителів. Головний секретар згадав рівнож і про широку діяльність Вашінґтонського Бюра УНС та Пресбюра УНС в Києві, які роблять все можливе, щоб утвердилася незалежність України. Згадав він і про широко закроєну братську діяльність УНСоюзу, пояснив систему існуючих і можливість впровадження нових забезпеченевих грамот, звернення особливої уваги на молодих професіоналістів та про підготову нового статуту для Округ. Закінчуючи своє слово, головний секретар В. Сохан звернувся до всіх присутніх із закликом допомагати новим еміґрантам з України влаштовуватися тут в Америці в надії, що вони поповнять членство УНСоюзу. Він вірить, що із впровадженням нової валюти в Україні та стабілізацією економіки УНСоюз зможе видавати там свої грамоти.

З черги головний радний Е. Іванців поділився даними про працю вашінґтонського Бюра УНС, про своє перебування в Україні, контакти із членами Конгресу Білого Дому та преси. Вся увага звернена тепер на підшукання відповідного приміщення для української амбасади у Вашінґтоні. Наразі інж. Юрій Чопівський відпустив свій дім для посольства, де вже урядують дипломати Ігор Дунайський та Сергій Кулик. Очікується приїзду амбасадора проф. Білоруса. У зв'язку із недалеким приїздом до Америки міністра оборони ген. Костянтина Морозова та Президента Леоніда Кравчука потрібно буде доброї підготови із нашої сторони. УНСоюз відіграє велику ролю в пресі відродження і утвердження незалежности України. В Україні це відомо і багато людей знають про УНСоюз. Це вимагає від нас посиленої дії і збільшення членства УНСоюзу.

Із словом виступила також головна радна А. Дидик Петренко, працівничка „Голосу Америки", яка поділилася із присутніми останніми вістками з України. Згадала про свою діяльність на пості завідуючого культурномистецькими імпрезами на Союзівці в часі літнього сезону та про широкозакроєні ремонтні перебудови будинків на Союзівці із модерними кімнатними устаткуваннями. Вважає, що УНСоюз мусить бути сильним, бо цього вимагає теперішня ситуація на Україні.

Присутні ставили ряд питань на різні теми, а вичерпні відповіді отримували від присутніх представників Головного Уряду.

На кінець проф. П. Фенчак поділився із присутніми про свою участь та діяльність в 84-ій річній сесії Братського Конгресу Мериленду і Дистрикту Колюмбії, яка відбулася 18-го травня 1991 року в Гегерставні, Мд. На цій сесії була підготована ним програма п.н. „Салют етнічній пресі" із виставкою українських і інших етнічних публікацій. Головний радний Е. Іванців виголосив там доповідь про всі публікації УНС. Згадка про цю сесію та виставку публікацій була подана в „Конгресовому рекорді" з дня 2-го травня 1991 року. П. Фенчак згадав і про публікацію видану Комітетом етнічної спадщини Мериленду, в якій подані обширні інформації про українців.

Відтак присутні обговорили та намітили плян праці на біжучий рік, при чому Округа зобов'язалася придбати принаймение 45 нових членів та відповідно підготовитись до святкування 100-ліття УНС і „Свободи".

Формально закриваючи Загальні збори Округи, голова Б. Ясінський подякував всім за участь та звернувся із закликом посилити союзову працю для добра і величі Батька-Союзу та на славу нашої України. Він запросив всіх учасників на скромну перекуску, яку приготовив О. Стельмах.

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нам так дорогого
МУЖА І БАТЬКА
СВ. П.
о. Лева Любинського
ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
будуть відправлені
1-го травня 1992 року
у церкві Пресвятої Трійці, Кергонксон, Н. Й.;
у церкві св. Йосафата, Ню Британ;
у церкві св. Трійці, Статен Айлен, Н. Й.;
у церкві св. Івана Хрестителя, Гантер, Н. Й.;
у церкві св. Архистратига Михаїла, Торонто, Канада.
Дружина АННА з родиною

Ділимося сумною вісткою
із родиною, приятелями та знайомими,
що у вівторок, 21-го квітня 1992 р.
відійшла у вічність по довгій недузі
бл. п.
ОЛЬГА ТУРКЕВИЧ
(вдова по бл. п. Левові Туркевичеві)
Народжена 1905 р. в Самборі, Україна.
ПОХОРОН відбудеться в суботу, 25-го квітня, о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Кардинал при 92 Annette, а опісля на Prospect Cemetery в Торонто, Канада.
В глибокому смутку —
дочка — ТАЇСА КУЗЬМА із мужем БОГДАНОМ та дітьми ПІДОЮ та ОРЕСТОМ
син — РОМАН ТУРКЕВИЧ із дружиною ЛЮБОЮ та дітьми ЛЕВКОМ та НАДЕЮ
та ближча і дальша родина у Львові, Канаді, Швайцарії та Англії
Просимо про молитви за душу покійної.

Була весна...

(Закінчення зі стор. 2)

часом дозиметри вживати заборонили, це була одна з мір проти „радіофобії". Почали міряти з мене. На волоссі — є, в щитовидній залозі — є, в печінці — є, на одежі, особливо у рубцях, теж є. Я запам'ятала той тихенький писк дозиметра і вираз маминих очей. Не треба було дивитись на стрілку: мамині очі виміряли моє життя.

Тим часом вже почали вивозити дітей-школярів з міста, щоб не називати це страшним словом „евакуація", вдалися до евфемізму „оздоровлення". Цілі школи сідали в автобуси і рушили подалі від Києва під супроводом міліцейських машин і сухих прохань через гучномовець „дати дорогу колоні автобусів з дітьми". Трамвай, у якому ми їхали, мусив зупинитись, щоб пропустити таку колону, дивовижно, жінки заплакали, не говорячи ні слова. Тоді мені вперше прийшла думка про нашу приреченість.

Київ затих. Спорожніли двори, не чути дитячого лементу, не чути з розчинених вікон розмов, музики. Все зачинене, глухе, заніміле. В ті дні неможливо було дістати квиток на будь-який транспорт: потяги, літаки, кораблі, автобуси були наповнені втікачами вщерть. Я бачила як на залізничній станції мати кидала дворічну дитину у вікна потягу, що відходив у Харків і гукала, біжучи пероном: „Передайте у Харкові Іваненкам, вони зустрінуть!"

А мене Київ провів вранішнім сонечком лагідним, я їхала до бабусі на Полтавщину. Мамине заплакане обличчя лишилось у вікні нашого будинку, і я не знала, що буде зі мною, з нами завтра, чи повернусь я колинебудь і куди мені повертатися? За вікнами нісся Київ, усміхався до мене сонячними зайчиками: „Я чекатиму!" Мій рідний, любий Київ!

* * *

У бабусиній глиняній хаті дуже глухо вночі, особливо після шуму великого міста. Кожен звук в'язне у тиші, лише бабусине зітхання „що воно у світі робиться" — колись таке звичне, а тепер як зойк. Ми допізна говоримо з бабусею у темряві, бабуся смішить мене своїми втішаннями, що „дід Іван ходив учора дивитись на яблуню, то ніякої радіяції ніде на листках не було, хоч, правда, Мотька Романівська каже, що бачила як по Дніпру пливло в три пальці радіяції, але Мотька як натріпа..." Я пригадувала собі почуте вчора: олені і лосі з чорнобильських лісів, осліпши від радіяції, приходять до покинутих сіл, до людського житла і заглядають обпаленими незрячими очима у вікна порожніх хат, шукають від людини захисту. Я плакала ще дитячими сльозами, занурившись обличчям у подушку. Де ж знайти захист і нам? У якої Істини, у якої сподіваної Справедливости? Ніч глухо і задушливо мовчала. Відходило моє дитинство.

РЕЧНИК АМЕРИКАНСЬКИХ збройних сил заявив кореспондентам засобів масової інформації, що з'єднані групи американських і в'єтнамських спеціялістів вирушили в глибину В'єтнаму щоби вкінці висвітлити таємницю пропавших без вісти 2,266 американських вояків у В'єтнамській війні. Майор Ґері Петтон передав цю вістку телефоном з Ганою, столиці В'єтнаму, звідкіль і вирушили ці групи. Американських спеціялістів є 58, з яких зформовано дві групи для розкопків і три для дослідів, що будуть працювати у семи провінціях північного і центрального В'єтнаму.

ПРОМОВЛЯЮЧИ ДО ЧИКАҐСЬКОЇ ради закордонних зв'язків, секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер представив і вияснив закордонну політику ЗСА в цій ері після „холодної війни". У своїх виясненнях він підкреслив, що конечністю є пропаґувати і допомагати створювати демократію в цілому світі, зазначуючи при тому, що ЗСА повинні провадити свою закордонну політику в дусі коаліційного провідника, а не як єдиної світової потуги. Він також закинув всім тим, які пропаґують відокремлення чи ізоляцію ЗСА від цілого світу та поширення гасла „найперше Америка", „дешевий патріотизм і втечу від дійсности".

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ РАДІО повідомило, що Ватикан має намір у травні відіслати до Єрусалиму офіційну делеґацію для обговорення „цілого ряду питань", включаючи й політичні. Два тижні тому амбасадор Ізраїля в Італії Аві Пазнер мав зустріч з Іваном Павлом II у Ватикані, яка нібито зміцнила тенденцію до „потепління" стосунків, одна про встановлення дипломатичних взаємин між сторонами мови ще нема. Ватикан продовжує виступати проти анексії Ізраїлем східньої частини Єрусалиму і не визнає це місто столицею ізраїльської держави. Тим часом у вівторок, 21-го квітня, представник Ватикану спростував повідомлення про майбутню травневу візиту до Ізраїля.

В СЕРЕДУ. 22-го КВІТНЯ, в афганському селі Майдан-Шар за 30 кілометрів на південь від Кабулю вбито 39-річного громадянина Ісляндії Яна Карльсона, який перебував тут за дорученням Міжнародного Червоного Хреста. Його вбито пострілом з натовпу, який спостерігав, як Карлсон допомагав евакуювати ранених афганців.